

Gedragscode voor vrijwilligers in het kader van werken aan een veilige gemeente

Vastgesteld op 23 mei 2025 door de Werkgemeenschap van de Ring Oost-Groningen van de Classis Groningen-Drenthe m.b.t. samenwerking vertrouwenspersonen en bij ondertekening geaccordeerd door de deelnemende gemeente(n).

Gedragscode

De Protestantse Kerk in Nederland wil een veilige kerk zijn, een plaats waar mensen in vrijheid en vertrouwen samenkomen om hun geloof gestalte te geven. Als deelnemende gemeente in de ring Oost-Groningen van de Classis Groningen-Drenthe aan de samenwerking vertrouwenspersonen, onderschrijven wij dit en daarom gebruiken wij onderstaande gedragscode voor vrijwilligers.

Voor een veilige gemeente zijn we samen verantwoordelijk. Met elkaar spreken we daarom deze gedragscode af. Voor iedereen binnen en buiten onze eigen gemeenschap zijn we hierop aanspreekbaar.

Deze gedragscode is opgesteld ter bescherming van alle leden van de kerk en dus ook ter bescherming van de vrijwilligers zelf.

Deze gedragscode geldt voor alle vrijwilligers op elk terrein van het kerkenwerk.

Deze gedragscode wordt bij de benoeming of aanstelling aan de vrijwilliger overhandigd en met haar/hem besproken. De vrijwilliger wordt tevens geïnformeerd over het beleid veilige gemeente.

De vrijwilliger verklaart zich door de acceptatie van de taak c.q. functie akkoord met de inhoud van de gedragscode vrijwilligers en het beleid veilige gemeente.¹

1. Veilige omgeving

We werken samen aan een omgeving en een sfeer waarbinnen iedereen zich veilig en gerespecteerd voelt en vrijuit het geloof kan beleven.

2. Respect

We respecteren elkaar en anderen. We benaderen de ander niet op een manier die haar of hem in waardigheid en integriteit aantast. Dit geldt in het bijzonder voor minderjarigen en andere kwetsbaren. Extra zorgvuldig zijn we bij pastorale en diaconale contacten, omdat we weten dat machtsverschillen hier een rol kunnen spelen.

3. Geheimhouding

We gaan zorgvuldig om met vertrouwelijke (waaronder persoonlijke) informatie of gegevens van anderen, waaronder alles waarop onze geheimhoudingsplicht betrekking heeft.

4. Persoonlijke integriteit

¹ De gedragscode vrijwilligers hoeft niet te worden ondertekend. Het is belangrijk om de gedragscode en het beleid met elkaar te (blijven) bespreken om zo te werken aan bewustwording.

We respecteren de rechten van de ander. We berokkenen de ander geen schade. We gebruiken geen fysiek of mentaal geweld.

5. Lichamelijke integriteit

We respecteren elkaars lichamelijke integriteit. We zijn terughoudend in fysiek contact.

6. Privacy

We respecteren de privacy van de ander.

7. Taalgebruik

Ons taalgebruik is respectvol. We stellen geen ongepaste vragen en maken geen ongewenste (seksueel getinte) opmerkingen over het persoonlijk leven of uiterlijk van de ander.

We praten met respect over de ander, ook via de sociale media. Ook wanneer de ander niet aanwezig is. We roddelen niet en maken geen beschadigende grappen of opmerkingen over anderen.

8. Financiële belangen

We vermijden elke vorm van belangenverstrengeling, in het bijzonder op financieel terrein. Met giften gaan we zorgvuldig om, zowel bij het aannemen als bij het doorgeven.

9. Seksueel misbruik

We volgen in geval van (seksueel) misbruik door vrijwilligers of beroepskrachten, of bij vermoedens daarvan, het *Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties*. Onder seksueel misbruik wordt verstaan: iedere vorm van grensoverschrijdend gedrag, misbruik van macht of vertrouwen, waarbij een machtsverschil of een afhankelijkheidsrelatie bestaat tussen de benadeelde en de beschuldigde, waarbij de beschuldigde een vrijwilliger of beroepskracht binnen de Protestantse Kerk in Nederland is. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen een vrijwilliger en een minderjarige zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.²

10. Een cultuur van openheid

We zetten ons in om samen te werken aan een cultuur van openheid. Dat draagt bij aan de gemeente als een veilige omgeving. We zijn alert en spreken elkaar aan wanneer we signalen opvangen of situaties van ongewenst gedrag meemaken.

Wanneer we aarzelen over de aanvaardbaarheid van gedrag van onszelf of een ander, kunnen we contact zoeken met een van de vertrouwenspersonen, waarvan de contactgegevens vermeld staan op de websites, in de kerkbladen of in het jaarboekje van de deelnemende gemeenten.

² De definitie van misbruik van een pastorale relatie of gezagsrelatie staat beschreven in Generale Regeling 11. Kerkelijke rechtspraak, artikel 17 lid 1 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland.

Beleidsplan

Versie mei 2025

Vastgesteld door de Werkgemeenschap van de Ring Oost-Groningen van de Classis Groningen-Drenthe m.b.t. samenwerking vertrouwenspersonen en bij ondertekening geaccordeerd door de deelnemende gemeente(n).

1. Inleiding

Het zou vanzelfsprekend moeten zijn dat leden binnen een kerkelijke gemeenschap zich veilig voelen en elkaar met respect behandelen. Helaas gaat dit niet altijd en overal op. Met het oog hierop heeft de kerkenraad dit beleidsplan opgesteld. Het beleidsplan is besproken en goedgekeurd binnen de kerkenraad. Het volgt de richtlijnen van de landelijke Protestantse Kerk in Nederland:

<https://www.protestantsekerk.nl/thema/veilige-gemeente>

2. Visie en missie

Een veilige kerk is een geloofsgemeenschap waarvan de leden elkaar en haar gasten met respect behandelen, ongeacht verschil in beleving en geaardheid. Dat betekent onder andere dat niemand misbruik mag maken van zijn of haar positie en dat onder verantwoording van de kerkenraad preventief en waar nodig corrigerend gehandeld wordt. Mocht er onverhoopt sprake zijn van grensoverschrijdend gedrag, dan is er ruimte voor vertrouwelijke opvang en begeleiding, inclusief nazorg, van slachtoffers. Uiteindelijk zijn we als gemeenteleden allen verantwoordelijk voor elkaar.

Dit alles vanuit de overtuiging dat we onvoorwaardelijk worden bemind en hoe wij leven een antwoord is op God. De basis voor het beleid is bewustwording binnen de gemeente.

3. Instrumenten

Vertrouwenspersonen

In opdracht van de kerkenraden van de deelnemende gemeenten zijn door de Werkgemeenschap Oost-Groningen twee vertrouwenspersonen aangesteld. Er is hierbij bewust gekozen voor een vrouw en een man. Een vertrouwenspersoon heeft als belangrijkste taken:

- **Preventie:** In afstemming met de Werkgemeenschap (of de Klankbordgroep Vertrouwenspersoon vanuit de Werkgemeenschap) het opstellen en uitvoeren van een preventief actieplan.
- **Opvang en begeleiding:** Eerste aanspreekpunt voor mensen uit de gemeente die iets willen melden of zich zorgen maken over ongewenste omgang, grensoverschrijdend gedrag of seksueel misbruik. De vertrouwenspersoon is verplicht tot geheimhouding van de in vertrouwen verstrekte informatie.
- **Adviseren:** Na het eerste contact wordt de aard, ernst en omvang van de klacht met melder besproken en wordt er geadviseerd over een eventueel vervolgtraject.
- **Signaleren:** De vertrouwenspersoon geeft (in overleg met de Klankbordgroep Vertrouwenspersoon vanuit de Werkgemeenschap) gevraagd en ongevraagd advies aan de betreffende kerkenraad rondom het thema Veilige Kerk, met

inachtneming van vertrouwelijkheid en de belofte van geheimhouding.

De vertrouwenspersonen zijn vindbaar voor de gemeenteleden, laagdrempelig te benaderen en functioneren als 'ambassadeur' voor veilige gemeente en veilig jeugdwerk.

4. Communicatie

De contactgegevens van de vertrouwenspersonen zijn opgenomen in de gangbare communicatiekanalen van de deelnemende gemeenten. Ook publicaties van artikelen of andere informatie rondom Veilige Kerk worden via deze kanalen gedaan.

Bijlage Beleidsplan Veilige Kerk – Uitvoeringsplan

Deze bijlage beschrijft voor de belangrijkste zaken de praktische vertaalslag van het beleidsplan.

Gedragscode en VOG

Voor een veilige gemeente is het belangrijk om af te spreken welk gedrag je verwacht van beroepskrachten³ en vrijwilligers in de kerkelijke gemeente. Deze zorgvuldige selectie omgangsregels zijn vastgelegd in een zogeheten gedragscode. Dit vraagt om een zorgvuldig aanstellingsbeleid van vrijwilligers en om hun geschiktheid periodiek vast te stellen.

Alle beroepskrachten en kerkelijke vrijwilligers die in hun functie werken met kwetsbare personen, zoals kinderen, jongeren en volwassenen in een afhankelijkheidsrelatie, worden bij de start van hun werk door de kerkenraad gevraagd kennis te nemen van deze gedragscode en de omgangsregels na te leven.

De omgangsregels zijn gericht op respect voor elkaar, integriteit, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid. De gedragscode wil een hulpmiddel zijn om ongewenst gedrag van kerkelijke vrijwilligers en beroepskrachten te voorkomen, te signaleren en bespreekbaar te maken.

Naast de gedragscode dienen bovengenoemde personen een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) te overhandigen. Het betreft de volgende vrijwilligers:

- Leiding Kinderoppas
- Leiding Kindernevendienst
- Leiding tienerclub
- Leiding catechese
- Ouderlingen

³ Voor predikanten en kerkelijk werkers is een door de synode vastgestelde gedragscode, deze geldt al voor hen.

- Diakenen
- Ouderlingen-kerkrentmeester
- Bezoekvrijwilligers

Daarnaast kan de kerkenraad bepalen dat andere vrijwilligers die structureel werken met kwetsbare personen in een afhankelijkheidsrelatie ook wordt gevraagd een VOG te overhandigen.

Vertrouwenspersonen

De vertrouwenspersonen van de deelnemende gemeenten binnen de Ring Oost-Groningen worden benoemd vanuit de Werkgemeenschap, en met de kerken in dit verband zijn afspraken gemaakt over scholing en inzet van de vertrouwenspersonen.

De vertrouwenspersonen maken gebruik van de landelijke hulpmiddelen en ondersteunende instanties, zoals:

- Routekaart voor vertrouwenspersonen
- Meldprotocol – Model voor gemeenten bij meldingen over grensoverschrijdend gedrag
- Dienstenorganisatie Protestantse Kerk Nederland
- Meldpunt SMPR <https://smpr.nl/>

Scholing

- Volgen van workshops en/of webinars, zoals de toerustingsdagen georganiseerd door het Meldpunt.
- Kennisdeling met vertrouwenspersonen van andere kerkelijke gemeenten en scholen.
- Contact landelijke instanties, zoals coördinator seksueel geweld in pastorale relaties en landelijke Veilige Kerk.
- Volgen van ontwikkelingen rondom Veilige Kerk, o.a. via website Veiligekerk.nl, smpr.nl en meldpunt.nl.

Communicatie

De contactgegevens van de vertrouwenspersonen worden bij de deelnemende gemeenten opgenomen in het kerkblad/jaarboekje/website/etc.

Evenzo is op de website van de deelnemende gemeenten uitgebreide informatie beschikbaar over Veilige Kerk.

Eenmaal per twee jaar publiceren de vertrouwenspersonen een stukje in het kerkblad en/of op de website van de deelnemende gemeenten. Dit wordt gecoördineerd vanuit de Werkgemeenschap Oost-Groningen.

De deelnemende gemeente, te weten _____,
gaat akkoord met de hiervoor vermelde gedragscode en het eveneens hiervoor vermelde
beleidsplan.

Voorzitter : _____ (naam)
: _____ (handtekening)
: _____ (datum)

Scriba : _____ (naam)
: _____ (handtekening)
: _____ (datum)